

јале су нове вароши понекад и од 30.000 становника. Као у легендарним временима грчке колонизације, дато је тим варошима име напуштене метрополе (Нова Смирна, Нова Јаниа), или име јунака из доба борбе за независност (Баиронија). Друге су опет настајале на ивици пријестолнице, Кокиниа, Кесариани, Патраки. Све оне личе једна на другу са кућама од четвороугластога камена, од сирових и печених опека, понекад од бетона. У средини тих вароши је редовно веома елегантан базар. На тај је начин саграђено 18.000 кућа (80% двоспратних) у преграђу Атене и Пиреја до јануара 1925. Остале су варошке колоније створене у Елеузису, Воло, Водену (у Македонији), у Тракији, у Комотини, Ксанти, Дидимотихону (Demetisa) и Александрополису (Дедеагачу).

У исто вријеме са Грцима из Брусе и Смирне пренешене су у ове вароши нове или реновиране старе индустрије, које су биле извор богатства азијском приморју. Особито се истичу свила и ћилими. Може се рећи, да је пренешена из Анатолије цијела индустрија ћилима. Не говорећи о домаћим занатима, подигнуте су фабрике у Атени, у Новој Јонији (кооператива), и у Кокинији. Индустрију керамике, имитовану по оној у Кутахији, донијеле су породице, које су имале тамо своје радионице. Та индустрија цвате и извози се већ у Америку; она ће за грчку државну благајну представљати сигуран извор богатства и напретка.

Последњи дакле уговори створили су нову Грчку не само са гледишта територијалног, него и са економског и социјалног.

И. Синдик.

Полигонално земљиште.¹ — Тако су назвати нарочити облици, какви се виде у арктичким пределима. Има их две врсте. Једно су кругови или полигони код којих је унутрашња површина од блатњавог земљишта оивичена усправним камењем; друго су прави полигони, одвојени једни од других пукотинама. По овима нема већих комада камења, нити је било одабирања и издвајања финијег и крупнијег материјала, као што је то случај код првих. Ови се облици стварају тамо на глиновитим равницама и лако их је било објаснити, јер их виђамо свуда по алувијалним равницама и делтама, а постају пуцањем земљишта. Теже је било разумети постанак првих облика: стварање финијег материјала у средини и издвајања крупнијег, камења, по ивицама полигона. Постанак њихов се овако објашњава:

Запажено је да ови облици постају на терену састављеном од финијих и крупнијих елемената. А такав се терен тамо ствара или распадањем стена на месту, или су то старе морене, или уздигнуте обале где је пре деловала речна и обалска ерозија. Ту се ови облици стварају наизменичним мржњењем и одмржњавањем. У улегнућима пре створеним задржава се снег дуже. Већа влажност у њима чини ефикаснијим дејство честог замржњавања, при чему се стене ломе у све ситније комаде. При сваком смржњавању притисак који се врши на блокове стена тежи да их гурне ка површини и сувљој периферији; а скупљање при размржњавању избаца на место само fine честице. Тако се блокови мало по мало окупе по ивицама првобитне депресије. — Често блатњава површина полигона показује наборе, створене потиском који постоји услед издвајања и одабирања материјала.

¹ J. S. Huxley, Les „sols polygonaux“ et l'Évolution des phénomènes de dénudation dans les pays arctiques. Annales de Géographie, № 187 XXXIV Année, 15. Janvier 1925.

Поменуте две врсте облика постају различним процесима. Али полигони са блоковима камења по ивицима могу прећи у ове друге облике, полигоне са пукотинама. То бива кад замржњавање разломи и иситни камење на ивицама код првих облика и тако нестане тог грубљег материјала. Само ако се вегетација устали по ивицама полигона, може очувати камење од распадања при мржњењу, и на тај начин постају фосилни полигони.

П. Шобајић.

Пространство морских сливова.¹ — После приближних података Миггау — ових од 1886., затим Репск — ових од 1894. год., све до данас није била ближе процењена величина области које отичу према мору. Сада је то у Географском Институту Универзитета у Паризу урађено најтачнијом методом, и изнети су главни резултати.

У области без отицања увршћене су пустиње и степе сушних предела, и сви затворени копнени басени. Колико год је било могуће, увек су разликовани прави унутрашњи басени од области у којима нема отицања према мору због самог климата. Карсне утолеглице, свакако и читаве области карста, нису узимане у обзир. Према томе, а и услед непоузданих детаљнијих карата за већи број великих области на земљи, очигледне су тешкоће око овога посла; због недовољних података за читаве области, ни сами резултати још увек не могу бити сасвим близу тачности.

Области без отицања премашују укупно површину од 38 милиона км², или 27% копна, а 30% ако се изузму поларне области. Више од четвртине а близу трећина земљине површине развија се под неправилним условима у сваком погледу. Сва се клима расипа на самоме месту, одилази кроз тле или нестаје испаравањем. Продирани се материјал таложити на месту, не смањује континенталне масе и не учествује у засипању океанских корутина. Развитак ерозивних облика и уравнивање земљине површине не зависи од нивоа апсолутног ерозијаног базиса на морима, већ се врши под утицајем нивоа локалних и променљивих ерозијаних базиса.

У овом је погледу Аустралија јединствена, јер чак мање него половина њене површине, свега 41%, отиче према мору. И Африка је скоро тако исто неправилна; само нешто преко половине њене површине, 57%, припада морским сливовима. Евразија стоји по средини у овом погледу; морским сливовима припада 68% њене површине. Најправилније су прилике у Америци: у Северној 90%, а у Јужној Америци 86% површине отиче према мору.

Морски су сливови јако смањени у средњим географским ширинама, између 20° и 50°, где се на северној полулопти области без отицања крећу између 59% и 17%, и на јужној између 45% и 35% површине појаса степенске ширине. Преко 60° географских ширина скоро и нема области без отицања, а у близини полутара врло их је мало.

На табlici о односу области без отицања пада у очи још да их је близу полутара много мање на јужној но на северној полулопти. На јужној полулопти на 0° јавља се 1%, док на северној 5%. Даље се на јужној полулопти тај проценат јавља тек на 4° и 5°, а затим опада, те на 10° и 11° износи 0%, док на северној полулопти поступно расте и осцилира, и на 11° износи већ 22%. На северној полулопти већ на 15° географске ширине области без отицања достижу скоро половину,

¹ Emm. de Martonne et S. Aufrère, Extension du drainage océanique (Extrait des Comptés rendus des séances de l'Académie des Scinces, t. 180, p. 939) Paris 1925, str. 1-3